

TAIPALSAARI
LAASANNIEMI
TÄYDENTÄVÄ LUONTOSELVITYS

Jouko Sipari

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	3
ALUEEN KUVAUS JA LAJISTO	3
JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET	7

LIITTEET

Kansikuva: Laasanniemen länsisivun polveilevaa kalliorantaa pohjoiseen kuvattuna.

JOHDANTO

Elokuussa 2019 tehtiin Taipalsaaren Laasanniemen suunnittelualueella maankäyttö- ja rakennuslain mukainen luonto- ja maisemainventointi (LIITTEET, Kartta 1.) Työssä inventoitiin suunnittelualueen luonnonsuojelulain 29§ mukaiset suojellut luontotyypit, metsälain 10§ mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt, vesilain 15a§ ja 17a§ tarkoittamat pienvedet sekä muut arvokkaat kohteet. Suunnittelualueen eläin- ja kasvilajiston inventoinnissa arvioitiin uhanalaisten lajien (Luonnonsuojelulaki 46§) ja erityistä suojelua tarvitsevien lajien (LSL 47§) sekä luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien esiintymisalueiksi sopivia kohteita.

Suunnittelualue käytiin läpi systemaattisesti kartoittamalla. Lajistoa koskeva selvitystyö keskittyi kasvistoon. Muu lajisto ja muut mahdolliset luontoarvot, joilla voisi olla vaikutusta alueen maankäytön suunniteluun, käytiin läpi kasvistoselvityksen yhteydessä.

ALUEEN KUVAUS JA LAJISTO

Laasanniemen suunnittelualue on pääasiassa sedimenttipeitteistä kumpuilevaa kalliomaastoa. Suunnittelualueen keskiosaa hallitsee pitkänomainen sedimenttipeitteinen kalliolaakio (Kuva 1.), jonka keskiosassa on matalahko etelään avautuva luonnonjyrkänne (Kuva 2.). Alueen keskiosa on avohakattu (Kuvat 3. ja 5.) kasvaen nuorta taimikkoa tai tiheää nuorta koivikkoa (Kuvat 4. ja 5.) ja alueen itäosa on pusketunutta entistä viljelymaata (Kuva 6.), jossa oli todettavissa myös rakennusten perustuksia sekä hylättyjä maatalouteen liittyviä työkoneita ja rakennelmia.

Suunnittelualue rajautuu etelä- ja länsiosassa Saimaaseen kallioisena ja paikoin melko jyrkkärantaisena (kansikuva, Kuva 7.). Sedimenttipeitteinen, loivasti laskeva pohjoissivu rajautuu paikallistiehen, peltoon ja metsittyneeseen peltoon (Kuvat 8. ja 9.) sekä itäsivu ojitetuun korpinoitelmaan ja peltoon. Suunnittelualueen pohjoissivua niemen kärkeen kiertävä sorapintainen paikallistie haarautuu kesäasunnoille ja pihapiireihin. Merkittävä osa suunnittelualueen länsiosan (Laasanniemen) kallioniemistä ja niemien välisistä poukamista onkin rakennettu. Myös suunnittelualueen suoraa etelärantaa on paikoin rakennettu. Kookkaampaa metsää oli todettavissa lähinnä suunnittelualueen länsiosissa. Metsät ovat talousmetsiä (Kuva 10).

Suunnittelualueen sedimenttipeitteinen pohjoissivu laskee loivasti ja rajautuu paikallistiehen ja sen takana olevaan pienialaiseen metsittyneeseen peltoon sekä korpimaiseen talousmetsään. Kalliomäen pohjoisrinteen yläosat todettiin tuoreeksi kankaaksi (MT) tai lehtomaiseksi kankaaksi (OMT), joka alarinteessä vaihtui niukkaravinteiseksi lehdoksi (OMaT) ja lopulta keskiravinteiseksi lehdoksi, joka on metsittyntä peltoa. Metsittyneellä pellolla todettiin monipuolisen lehtolajiston (mm. sudenmarja, hiirenporras, taikinamarja, tesma, lehtopähkämö) lisäksi myös kulttuuribiootopeille tyypillistä lajistoa.

Kuva 1. Kallioinen harjanne suunnittelalueen keskellä. Kuvaussuunta itään.

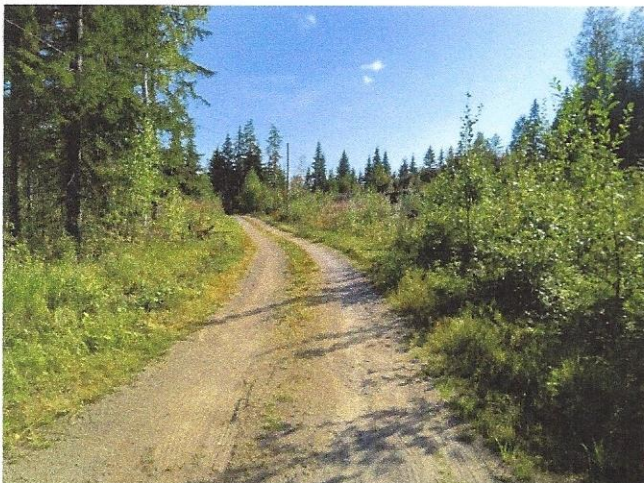
Kuva 2. Suunnittelalueen keskiosan matala luonnonjyrkänne avautuu etelään.

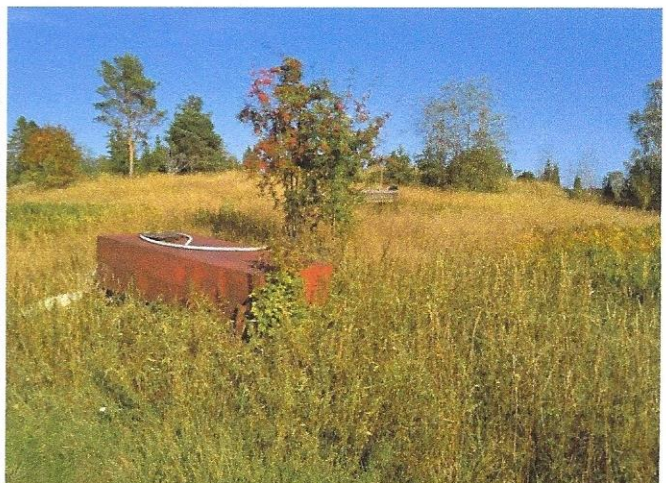
Kuva 3. Suunnittelalueen keskiosan harjanne laskee pohjoisen loivana sedimenttirinteenä.

Kuva 4. Pohjoisrinne on alarinteestä ja rinteen länsiosista pitkälle puskettunut.

Kuva 5. Pohjoisrinteen itäisin osa on nuorta, matalaa taimikkkoa.

Kuva 6. Suunnittelalueen keskiosan harjanne on itäosasta vanhaa pihapiiriä, laidunta ja peltoja

Suunnittelualueen länsiosa (Laasanniemi) on sedimenttipeitteisten kalliokumpareiden ja niiden välisten notkelmien muodostamaa profiililtaan vaihtelevaa maastoa. Kumpareiden lakialueiden kenttäkerrosrajisto indikoi lehtomaista kangasta (OMT) ja niukkaravinteista lehtoa (OMaT), alarinteet ja notkelman kumpareiden välisten notkelmien kenttäkerrosrajisto puolestaan ravinteikasta lehtoa, jonka lajistossa todettiin mm. kevätlinnunherne, kivikkoalvejuuri, näsiä, paatsama ja sinivuokko. Koska suunnittelualue on intensiivisen maankäytön piirissä, kaikkialla suunnittelualueella todettiin myös kulttuuribiotoopeille tyypillisiä lajeja eikä luonnontilaisia biotoopeja todettu. Tulokaslajeina todettiin mm. tammea ja vaahteraa.

Kuva 7. Suunnittelualueen itäosan etelään avautuvaa jyrkähköä kallioista rantaa

Kuva 8. Suunnittelualueen pohjoisrajaa alueen länsiosassa, Laasanniemen tyvessä.

Kuva 9. Suunnittelualueen pohjoisrajaa alueen keskiosista. Metsittynyt pelto kuvassa oikealla.

Kuva 10. Länsiosan talousmetsää rantaan johtavan tien varressa.

Suunnittelualueen länsiosan rantaviiva, Laasanniemi, muodostuu silokallioniemistä ja niiden väliin jäävistä sora- ja sedimenttipohjaisista poukamista (kansikuva, Kuva 11.). Eteläranta on puolestaan suoraa hiekka- ja sorapohjaista rantaa (Kuva 12.), kuitenkin itäosistaan kallioista kivistä sorarantaa. Länsiosan rannan kallioniemet ja niiden väliset poukammat ovat pääosin rakennettuja, eteläranta on rakennettu vain osittain. Kallioniemien väliin jäävät pienet lahdelmat ovat hiekka tai sorapohjaisia ja rantaterassi on varsin kapea. Laasanniemen kallioniemien paahteisten sivujen kenttäkerrosrajisto indikoi kuivaa kangasta (VT), paikoin karua kangasta (CIT) (Kuva 12, kansikuva.), varjoisemmilta

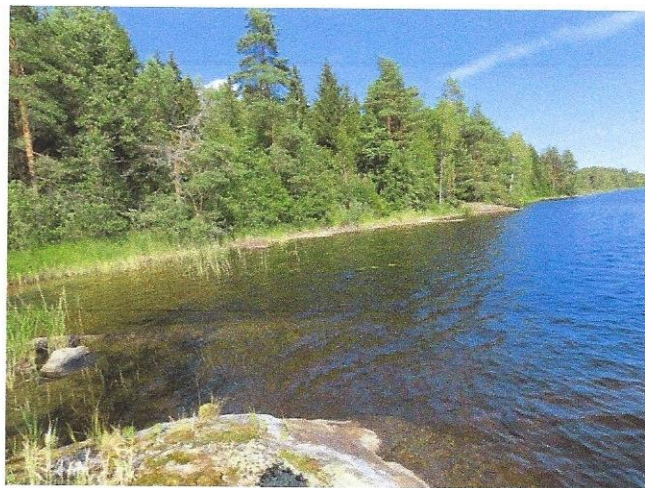
osiltaan tuoretta kangasta (MT) tai lehtomaista kangasta (OMT). Etelärannan puusto on nuorta sekametsää (OMT, OMaT). Länsirannan kalliorannat ovat äkkijyrkkiä ja kasvittomia. Poukamien niukka vesikasvilajisto indikoi oligotrofista/ dys-oligotrofista vettä. Vesi todettiin melko ruskeaksi. Rakentamattomat kallioniemet todettiin maisemallisesti merkittäviksi (LIITTEET, Kartta 1.).

Etelärannan rantarinne on kallioinen ja varsin jyrkkä suunnittelualueen itäosassa (Kuva 7.), jossa kivinen ranta syvenee nopeasti kapean rantaterassin jälkeen. Länsiosassa eteläranta on hiekka- ja sorapohjaista suoraa, loivemmin syvenevää rantaa. Etelärannan niukahko ranta- ja vesikasvilajisto indikoi oligotrofisuutta tai dys-oligotrofisuutta mutta paikoin oli todettavissa myös eutrofisille rannoille tyypillisiä lajeja (mm. leveäosmankäämiä). Vesi todettiin melko ruskeaksi.

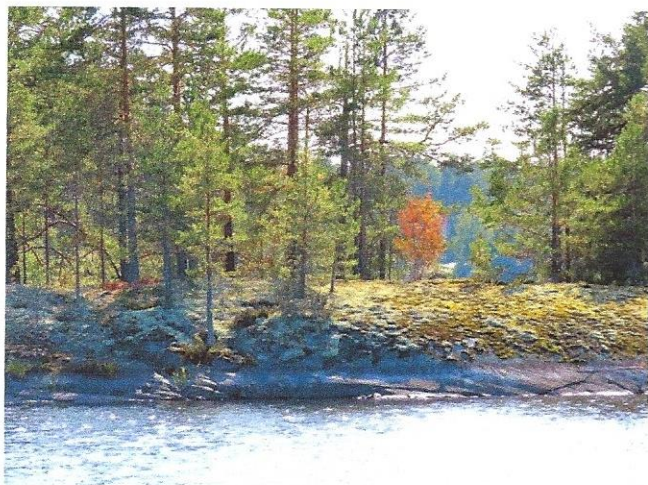
Kokonaisuudessaan suunnittelualueen ranta- ja vesikasvilajisto todettiin tavanomaiseksi itäsuomalaisen reittivesien lajistoksi (mm. siniheinä, myrtti, nuottaruoho, ruskoärviä, viilto- ja jouhisara). Vesikasvilajisto indikoi hienoista ravinteisuuden kasvua (mm. järviruokoa todettiin paikoin melko paljon ja paikoin todettiin myös leveäosmankäämiä).

Kuva 11. Suurin kallioniemien väliin jäävä poukama todettiin Laasanniemen luoteissivulla.

Kuva 12. Suunnittelualueen suoraa etelärantaa itään päin kuvattuna.

Kuva 13. Aittaluodon keskiosaa pohjoisesta kuvattuna.

Kuva 14. Aittaluodon länsiosa pohjoisesta kuvattuna.

Aittaluoto on osa suunnittelualuetta. Luoto on silokallioluoto ja sijaitsee keskellä salmea. Luodolla kasvaa karua kalliomännikköä (CIT) (Kuvat 13. ja 14.). Pienialainen luoto (alle 2ha) on maisemallisesti merkittävä.

JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET

Suunnittelualan kasvilajisto todettiin monipuoliseksi mutta tavanomaiseksi kangasmetsien ja keskiravinteisten lehtojen lajistoksi. Kaikilla biotoopeilla oli todettavissa kulttuuribiotoopeille tyypillistä lajistoa. Metsät todettiin suurimmaksi osaksi hakatuiksi kasvaen nuorta koivuvaltaista taimikkoa. Hakkaamaton metsä todettiin keski-ikäiseksi kuusivaltaiseksi sekametsäksi, joka rakenteeltaan oli tyypillistä talousmetsää. Rauhoitettuja tai uhanalaisia kasvilajeja ei todettu.

Kolopuita alueella todettiin niukasti, lähinnä kallioniemien alueella ja itäosan paikallisteiden risteyksessä, jossa todettiin runsaammin kookkaita haapoja. Liito-oravaa tai merkkejä liito-oravan oleskelusta alueella ei todettu. Alueella ei todettu liito-oravalle soveliaita elinympäristöjä. Alueella inventointiaikaan todettu linnusto osoittautui lajistoltaan tavanomaiseksi kangasmetsien ja oligotrofisten rantojen lajistoksi (mm. peippo, käpytikka, mustarastas, metsäkirvinen, västäräkki ja vihervarpunen). Uhanalaisia lintulajeja ei todettu.

Suunnittelualueella ei todettu sellaisia kasvi-, lintu- tai nisäkäslajeja tai suojeltavia biotoopeja (direktiivin IV(a) lajit), joilla olisi vaikutusta maankäytön suunnitteluun. Laasanniemen länsisivun rakentamattomat kallioniemet ovat maisemallisesti merkittäviä (LIITTEET, Kartta 1.). Niemien paahteisimmissa osissa oli todettavissa hieman myös kalliomännikköä, joka korostaa niemien maisemallista merkitystä.

Suositus. Suunnittelualueella ei todettu rauhoitettuja tai uhanalaisia kasvilajeja, uhanalaisia lintulajeja tai uhanalaisille lajeille (direktiivin IV(a) lajit) soveltuvia elinympäristöjä, jotka olisi erityisesti huomioitava maankäytön suunnittelussa. Laasanniemen etelä- ja länsisivun rakentamattomat kallioniemet kalliomäntyineen ovat maisemallisesti merkittäviä, jonka vuoksi ne tulisi jättää nykytilaansa. Aittaluoto pienialaisena (alle 2ha) kallioluotona on maisemallisesti merkittävä ja sillä kasvava männikkö (CIT) on metsälain tarkoittama harvapuustoinen kalliometsä, jonka vuoksi Aittaluoto tulisi jättää nykytilaansa. (LIITTEET, Kartta 1.).

Tampereella 04.10.2019

A handwritten signature in black ink, reading "Jouko Sipari". The signature is written in a cursive style with a horizontal line underneath the name.

Jouko Sipari

Jouko Sipari tmi

Katajikonkatu 1 F 19

33820 Tampere

jouko.sipari@saunalahti.fi

p. 040 - 70 44 750

LIITTEET

Kartta 1. Laasanniemen Suunnittelualue.

